

سرمایه گذار خارجی؛ عاملی برای گرداندن چرخ صنایع

پژمان کیا

مدیر واحد مشاوره و سبک‌گردانی کارگزاری خبرگان سهام

اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی به منظور تخصیص بهینه سرمایه خود و کاهش خطر سرمایه‌گذاری بخشی از ثروت خود را به سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار خارج از بورس‌های محلی خود تخصیص می‌دهند و به دنبال کسب سود حاصل از معاملات این اوراق یا اداره و مدیریت شرکت‌ها در خارج از فضای کسب و کار خود هستند.

در جواب این پرسش که آیا این دادوستد یک بازی برد-برد است؛ یعنی به عبارتی هم سرمایه‌گذار خارجی و هم سرمایه‌پذیر هر دو منتفع می‌شوند، می‌توان شواهد تاریخی و دلایل موجهی را یافت. کشورهای جنوب شرقی آسیا سال‌هاست که پناهگاه سرمایه‌گذاری‌های خارجی هستند و از طریق جذب سرمایه‌های بین‌المللی، معجزه آسیای شرقی را که همان رشد سریع اقتصادی در کنار افزایش رفاه اجتماعی و ثبات اقتصادی است، به وجود آورده‌اند. سرمایه‌گذاری خارجی به عنوان یک عامل تکثری اقتصاد از طریق سرمایه‌گذاری مجدد منافع حاصله می‌تواند اثرات چندین باره‌ای بر اقتصاد کشور میزبان داشته باشد و موجبات رشد آن را فراهم آورد. سرمایه‌گذاری خارجی در بورس سبب تزریق منابع مالی جدید می‌شود و حجم معاملات را بالا می‌برد که این امر منجر به افزایش نقدینگی بازار سرمایه می‌شود. حضور این سرمایه‌گذاران به چند دلیل علاوه بر جذاب شدن بازار به افزایش سطح کارایی بازار سرمایه ایران که همواره نقل محافل سرمایه‌گذاری است، کمک می‌کنند. اول اینکه، آنها خواستار اطلاعات شفاف به موقع و با کیفیت هستند

و دوم آن که به منظور تخصیص بهینه منابع خود به توسعه زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری بازار سرمایه و تقویت بنیه تحلیلی‌گری توجه بسیار دارند؛ چرا که خواهان دستیابی به قیمت‌های منصفانه سهام هستند. سرمایه‌گذاری خارجی با افزایش عمق بازار سرمایه این امکان را برای بنگاه‌های اقتصادی کشور فراهم می‌آورد که بتوانند با هزینه سرمایه کمتر به تامین سرمایه‌پذیران خود تسهیل کننده سیاست تامین سرمایه از طریق بازار سرمایه به جای بانک محوری باشند که یکی از سیاست‌های دولت فعلی نیز هست. از طرفی بر آورد نیازهای این گروه‌های تازه وارد می‌تواند منجر به تغییر ساختار مدیریتی شرکت‌ها و بهبود آن نیز شود. دقیق شدن در نقش بازار سرمایه به عنوان یکی از شاخص‌های اقتصادی کشور، حضور خارجی‌ها را ارزشمندتر می‌کند. یکی از وظایف اساسی بازار بورس اوراق بهادار جذب سرمایه‌ها و هدایت آن به سمت سرمایه‌گذاری در

سرمایه کاهش پیدا کند، این سرمایه‌گذاران، محیط اقتصادی را به سرعت ترک خواهند کرد و این می‌تواند مشکلات کشور را چندین برابر کند. از طرفی چسبندگی مابا بازارهای دیگر در سطح بین‌المللی در صورتی که زیرساخت‌های مناسبی طراحی و برنامه‌ریزی نشده باشند، می‌تواند حساسیت ما را نسبت به بحران‌های جهانی و منطقه‌ای بسیار بالا ببرد. نمونه‌های تاریخی این دو خطر را می‌توان در وقایع سال‌های ۱۹۹۷ در جنوب شرق آسیا و حادثه ۱۱ سپتامبر جست‌وجو کرد. به هر حال با تصویب آیین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس و دستورالعمل اجرایی آن در سال ۱۳۸۹ ضمن ارائه راهکارهای ورود سرمایه‌گذاران خارجی به بازار سرمایه ایران با وضع برخی محدودیت‌ها تلاش شد تا در کنار تشویق به امر سرمایه‌گذاری، برخی خطرات احتمالی نیز پوشش داده شود. البته می‌توان با نظر به چشم‌انداز روشن پیش‌رو در فضای کسب و کار کشور و نیز تمایل بیش از پیش سرمایه‌گذاران خارجی به ورود به یک بازار پر پتانسیل با تعدیل برخی محدودیت‌ها، فضای بازتری را فراهم کرد. در پایان گفتنی است که در حال حاضر تقریباً ۱۵ میلیون نفر ایرانی در آمریکا، ۵۰ هزار نفر در انگلستان و کانادا، ۳۵۰ هزار نفر در آلمان و فرانسه و ۱۰۰ هزار نفر در سوئد اقامت دارند که ۵۰ درصد آنها بالاتر از حد میانگین جامعه خود از نظر اقتصادی و تحصیلی قرار دارند که همین تعداد به عنوان اولین بازار هدف می‌تواند منابع شایان توجهی به بورس تزریق کند که البته اصلاح برخی کاستی‌های موجود در بازار سرمایه چه از نظر ساختاری و چه از نظر قوانین و مقررات در این خصوص لازم به نظر می‌رسد.

سرمایه‌گذاری خارجی
با افزایش عمق بازار
سرمایه این امکان
را برای بنگاه‌های
اقتصادی کشور فراهم
می‌آورد که بتوانند با
هزینه سرمایه کمتر به
تامین سرمایه‌پذیران

صنایع فعال و بازارهای مولد و در نتیجه افزایش شاخص‌های اقتصادی از جمله رشد میل به پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، ایجاد اشتغال و رفاه اجتماعی و در نهایت افزایش رشد تولید ناخالص داخلی است که سرمایه‌گذار خارجی از طریق افزایش نقدینگی و بالا بردن سطح کارایی بازار سرمایه می‌تواند بازار سرمایه را در ایفای چنین نقش اساسی کمک کند. یکی دیگر از وظایف خطیر بورس تسهیل فرایند خصوصی‌سازی است که تعمیق بازار سرمایه شرط لازم آن است و سرمایه‌گذاری خارجی می‌تواند تسهیل کننده خوبی برای عمق بخشیدن به آن باشد. در کنار مزایای بسیاری که برای سرمایه‌گذاری خارجی عنوان شد، نمی‌توان نسبت به برخی از عواقب این خرق عادت سرمایه‌گذاری در کشور به عنوان یک پدیده نوظهور یا کم‌ظهور بی‌تفاوت بود. به دلیل فضای کسب و کار کشور یا در زمانی که شرایط اقتصادی کشور دچار رکود باشد و سطح بازدهی